

Preventieagenda 2022-2026

Voorwoord

De zorgzame stad begint wat D66 betreft met maximale kansengelijkheid voor elke Amsterdammer, nog voordat je geboren bent. Elk kind verdient een kansrijke start. Een gezonde omgeving in de eerste duizend dagen van het leven van een kind maakt het verschil voor de rest van zijn of haar leven. Maar de groeiende kloof tussen arm en rijk is ook terug te zien op het gebied van gezondheid. In de praktijk is het voor veel mensen bijvoorbeeld lastig om de juiste gezonde keuzes te maken als het gaat om bewegen, voeding en roken. D66 staat voor een stad die dicht bij haar inwoners staat en die ze helpt met het maken van gezonde keuzes.

De afgelopen twee jaar stonden in het teken van de coronapandemie. De gevolgen van dit virus voor de wereld en voor Amsterdam waren ongekend. Dit laat wat D66 betreft zien dat het voorkomen van gezondheidsproblematiek prioriteit moet krijgen. We weten niet wanneer een volgende pandemie voor de deur staat, maar door te zorgen voor gezonde en weerbare Amsterdammers kunnen we de negatieve gevolgen voor zowel hun fysieke als mentale gezondheid zo veel mogelijk beperken.

Met name jongeren tussen 15 en 25 jaar hebben hun leven door corona drastisch zien veranderen. Waar deze fase normaliter in het teken staat van vrijheid, uitgaan, plezier en verbinding, heeft deze groep zich de afgelopen periode sterk moeten aanpassen aan de geldende maatregelen. Steeds meer Amsterdamse jongeren hebben last van psychische klachten zoals eenzaamheid, en dit is door corona alleen maar erger geworden. D66 staat voor een stad die er echt voor je is, juist als het even niet gaat. Bijvoorbeeld door op een laagdrempelige manier hulp te bieden als je even niet lekker in je vel zit. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat problemen niet erger worden.

Amsterdam is de stad die gelooft in haar inwoners en waar de gemeente met een open blik de helpende hand biedt aan diegenen die dat nodig hebben, op de manier die het beste bij hen past. Deze preventieagenda is ontwikkeld voor en door Amsterdammers en bundelt onze plannen op het gebied van onder andere mentale gezondheid, een gezonde levensstijl, seksuele gezondheid en verslaving.

Veel leesplezier,

Reinier van Dantzig
Lijsttrekker D66 Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Mentale gezondheid en weerbaarheid	7
3. Gezond gewicht en beweging.....	14
4. Koploper preventie gezondheidsschade bij sporters.....	19
5. Seksuele gezondheid en weerbaarheid.....	22
6. Huiselijk geweld.....	26
7. Verslaving.....	29
8. Infectieziekten.....	31
9. Pandemische paraatheid.....	35

De D66 Preventieagenda is tot stand gekomen onder redactie en met medewerking van:

Sunny Coopman

Sjoerd Warmerdam

Madelein van Woerkom

Rob Hofland

Antje Diertens

Eefje van Kessel

Barteld Nanninga

Titus Vissers

Yasmine el Ksaihi

Ticho Goossens

Inleiding

Inleiding

De Nederlandse zorg en de gezondheid van Nederlanders krijgen alle aandacht in een pandemie. D66 vindt het echter opvallend dat tegelijkertijd het voorkomen van gezondheidsproblematiek niet de aandacht krijgt die het verdient. Hetzelfde zien we in andere domeinen. Het debat over criminaliteit verzandt in discussies over wapengebruik bij politie of fouilleren, in plaats van investeren in het voorkomen van criminaliteit en het weerbaar maken van de jeugd.

D66 wil dat veranderen. Daarom presenteren we een preventieagenda. We weten niet wanneer een volgende epidemie voor de deur staat. En welke aard deze epidemie heeft. Maar we kunnen ons wel voorbereiden zodat wanneer het zo ver is, Amsterdammers er zo sterk mogelijk voor staan.

Technologie zal nieuwe verleidingen bieden, mensen kwetsbaar maken voor verslaving of kinderen onder druk zetten om naaktfoto's te delen. We kennen de nieuwste apps niet, maar we kunnen jongeren wel helpen om hun grenzen, ook online, aan te geven en mediawijs te worden.

Dat betekent dat we moeten investeren in preventie. En dat moeten we slim doen. Gezondheid en kwetsbaarheid zijn in Amsterdam niet eerlijk verdeeld. Mensen met een hoog opleidingsniveau leven langer met meer gezonde jaren dan mensen met een laag opleidingsniveau. Daarom moeten plannen maatwerk zijn. We doen verschillende dingen in verschillende wijken. D66 Amsterdam wil ervaringsdeskundigheid gebruiken om het juiste te doen, in gesprek gaan met mensen en gemeenschappen om te luisteren naar zorgen en het bereik van hulp te vergroten, en onderzoek doen naar nieuwe methodieken. En natuurlijk is jong geleerd oud gedaan.

Onderzoek en organisatie: GGD Amsterdam & Jeugdgezondheidszorg

Het is belangrijk dat er onderzoek wordt gedaan naar preventie en dat er een organisatie is die verantwoordelijk is voor de publieke gezondheid. Niet alleen wanneer er een pandemie is. Maar juist ook in goede tijden, om stevig in te zetten op het voorkomen van ziek worden. De GGD is zo'n organisatie. D66 Amsterdam wil de positie van de GGD Amsterdam versterken. Deze is toonaangevend op het gebied van de preventie van en onderzoek naar SOA's en heeft bijvoorbeeld internationaal statuut ten aanzien van de aanpak van de hiv-epidemie. Daarnaast is het belangrijk dat de GGD een regierol kan pakken in de sturing op preventie en publieke gezondheid in de regio, in samenwerking met zorgverzekeraars, zorg- en kennisinstellingen en de inzet binnen het brede sociaal domein. Veel gezondheidsproblemen kunnen we namelijk voorkomen door slimme aanpak van schulden of huisvestingsproblematiek.

Ook wil D66 Amsterdam dat de jeugdgezondheidszorg (JGZ) prioriteit krijgt, als spin in het web op het gebied van de gezondheid van kinderen en jongeren. Door de nauwe samenwerking van de JGZ, de jeugdhulp en de JGGZ binnen het Ouder- en Kindteam kan expertise optimaal worden

benut en kunnen ouders en kinderen snel worden geholpen. Huisartsen, buurtteams en buurtwelzijn moeten goed kunnen samenwerken.

Innovatie en Digitalisering

Ook om ziekte te voorkomen is anders werken van groot belang. D66 wil dat er meer wordt geïnvesteerd in digitalisering om preventie te versterken. Met nieuwe technologie kunnen Amsterdammers eerder hun vragen stellen en sneller antwoorden krijgen. Dit is niet alleen fijn voor Amsterdammers die goed hiermee uit de voeten kunnen, maar zeker ook Amsterdammers die minder digitaal vaardig zijn kunnen beter geholpen worden omdat de menskracht dan ruimer voor hen beschikbaar is.

Preventieplannen moeten maatwerk zijn.

Mentale gezondheid en weerbaarheid

Mentale gezondheid en weerbaarheid

Veel Amsterdammers ervaren eenzaamheid. Dips en depressie kunnen het leven van mensen totaal ontregelen. Trauma kan mensen blokkeren in hun functioneren. D66 Amsterdam vindt het belangrijk dat het voorkomen van mentale problematiek even zo belangrijk is als het voorkomen van andere gezondheidsproblematiek. D66 Amsterdam wil daarom dat de aanpak Amsterdam Mentaal Gezond (Thrive) wordt versterkt. Er moet meer aandacht komen mentale gezondheid bij Amsterdammers met een migratieachtergrond en bij jongvolwassenen. Hiervoor is extra onderzoek nodig en laagdrempelige programma's.

Bij psychische aandoeningen spelen veel aspecten een rol, zoals (neuro)biologische, genetische, cognitieve, aangeleerde en sociaaleconomische factoren, maar ook familie en de buurt waarin iemand woont zijn van invloed¹. Daarnaast zijn er ook nog de factoren die iemands kwetsbaarheid kunnen vergroten, bijvoorbeeld eenzaamheid, slaapproblemen of een slechte lichamelijke gezondheid.

In Amsterdam wordt binnen het Centre for Urban Mental Health van de Universiteit van Amsterdam onderzoek gedaan naar de factoren van het leven in een stad die bijdragen aan psychische klachten; mensen die in een stad wonen krijgen hier namelijk vaker mee te maken.² Binnen dit onderzoek wordt bijvoorbeeld gekeken naar de invloed van sociale ongelijkheid. Dit biedt in de toekomst nieuwe aanknopingspunten om psychische klachten beter te begrijpen en preventief beleid te ontwerpen. D66 Amsterdam volgt dit soort onderzoek op de voet en wil dat deze inzichten worden meegenomen in preventief beleid om psychische klachten zoveel mogelijk specifiek aan te pakken en te voorkomen. Want leven in een stad als Amsterdam mag niet leiden tot een verhoogde kans op psychische problemen.

Een veilige plek in de buurt waar mensen af en toe samen kunnen komen helpt mensen om prettig en zelfstandig thuis te kunnen wonen. Daarom wil D66 Amsterdam dat mensen met een psychiatrische achtergrond in hun buurt naar een plek kunnen gaan op het moment dat zij even niet lekker in hun vel zitten, voor een luisterend oor of ondersteuning. Hetzelfde geldt voor mensen met dementie of hun mantelzorgers. Door dicht in de buurt laagdrempelig elkaar tegen te komen voor lotgenotencontact, informatie en ondersteuning wordt crisis voorkomen.

¹ <https://www.uva.nl/zwaartepunten/centre-for-urban-mental-health/centre-for-urban-mental-health.html>

² Junus M van der Wal, et al. 'Advancing Urban Mental Health Research: from Complexity to Actionable Targets for Intervention', in: The Lancet Psychiatry (7 October 2021).

Eenzaamheid

Amsterdam is koploper op het gebied van eenzaamheid; ruim 15% van de Amsterdammers voelt zich chronisch eenzaam³. Het hoogste percentage in ons land. En door de pandemie zijn deze cijfers ook nog eens sterk verslechterd⁴. Vanuit de doelen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van burgers) en de Wet publieke gezondheid (voorkomen van gezondheidsproblemen) heeft de gemeente de taak om aandacht te geven aan het vroegtijdig signaleren, voorkomen en verminderen van eenzaamheid.

Terugdringen van eenzaamheid is maatwerk, maar toch wil D66 Amsterdam zich extra focussen op een twee specifieke doelgroepen: jongeren en ouderen. Omdat uit steeds meer onderzoek blijkt dat juist deze twee doelgroepen een hogere mate van eenzaamheid ervaren.

Professionals uit het sociale domein (maatschappelijk werker, sociale wijkteams) en uit het gezondheidsdomein (huisarts, praktijkondersteuner, wijkverpleegkundige) spelen een belangrijke rol bij het signaleren, ondersteunen of doorverwijzen naar passende vormen van ondersteuning of professionele hulpverlening.

Vrijwilligers begeleiden in de praktijk vaak eenzame mensen bij het aangaan van nieuwe contacten of het verbeteren van bestaande sociale relaties, en bij het vinden van zinvolle bezigheden. Maar D66 wil ook dat scholen en onderwijsinstellingen meer gaan doen op dit gebied. Vooral nu er veel online onderwijs wordt geboden, mist er een sociale controle en mogelijkheden om eenzaamheid snel te signaleren.

- D66 Amsterdam wil graag dat onderwijsinstellingen gaan samenwerken met de buurtteams om eenzaamheid te signaleren en tegen te gaan.
- We steunen initiatieven die de twee hoogst scorende doelgroepen kunnen samenbrengen, initiatieven waarbij studenten bijvoorbeeld in de buurt van ouderen wonen en met elkaar kunnen optrekken.

Kinderen van Ouders met Psychische Problematiek/ Kinderen van ouders met Verslaving (KOPP/KOV)

Kinderen die opgroeien in een gezin waarin bij één of beide ouders psychiatrische problemen en/of verslavingsproblemen voorkomen lopen een verhoogd risico om zelf ook psychische problemen of verslaving te ontwikkelen. Verder laat Nederlands onderzoek⁵ zien dat het risico op

³ <https://www.amsterdam.nl/zorg-ondersteuning/ondersteuning/aanpak-eeenzaamheid/#:~:text=Ruim%2015%20procent%20van%20de,van%20de%20zorg%2D%20en%20welzijnsorganisaties.>

⁴ https://www.amsterdamsnetwerkeenzaamheid.nl/media/filer_public/f4/22/f422e376-9cec-4896-bcc0-8bb8fec5b04a/jaarverantwoording_aanpak_eeenzaamheid_2018.pdf

⁵ <https://www.trimbos.nl/kennis/kopp-kvo/feiten-en-cijfers-over-kopp-kvo>

kindermishandeling twee tot drie keer groter is voor KOPP/KOV kinderen dan het geval is bij andere kinderen. Bij deze kinderen en hun ouders is de vraag naar ondersteuning niet altijd even duidelijk, en vaak is het een gevoelig gespreksonderwerp.

D66 Amsterdam wil dat begeleiding voor deze specifieke doelgroep vroegtijdig wordt ingezet, door bijvoorbeeld vroeg te verwijzen naar de KOPP/KOV trainingen. Deze trainingen worden al aangeboden maar kunnen meer benut worden en beter kenbaar worden bij bijvoorbeeld scholen en/of hulpverleners en buurtteams. Hiermee geven we zoveel mogelijk jonge Amsterdammers de kans om op een laagdrempelige manier in contact te komen over psychische problemen bij hun ouders of henzelf. Hiermee voorkomen we in de toekomst wellicht psychische klachten en leren we de jeugd dat hierover praten belangrijk en goed is.

Jongeren en studenten

We kunnen niet altijd voorkomen dat kinderen of jongeren in hun leven in moeilijke situaties komen. Wel kunnen we ervoor zorgen dat ze op dat moment genoeg veerkracht hebben om om te gaan met verdriet, verleidingen, eenzaamheid, pesten of afwijzing. Daarom wil D66 Amsterdam dat er aandacht is voor psycho-educatie in het jongerenwerk en op school. Zodat jonge mensen leren om te gaan met emoties en hulp te vragen als daar behoefte aan is. En zo kunnen we ook op tijd opmerken wanneer jongeren echt professionele hulp nodig hebben en hen doorverwijzen. Ook initiatieven als een chatlijn voor jongeren juichen we toe.

Thrive Amsterdam Mentaal Gezond is een voorbeeld van een programma dat inzet op vroegtijdige ondersteuning, gestart onder wethouder Kukenheim. Het heeft als doel om de mentale gezondheid en veerkracht van Amsterdammers te bevorderen en biedt laagdrempelige tools die hierbij helpen. Mentale gezondheid krijgt op deze manier een plaats in gesprekken en taboes over dit onderwerp worden doorbroken.

In lijn met deze aanpak is het nu zaak om extra te investeren in interventies in de leefomgeving van de jongeren, zeker nu mentale gezondheid bij deze doelgroep door corona extra onder druk staat. Hierbij pleiten wij voor een benadering gebaseerd op drie speerpunten:

- **Draaglast verlagen:** de draaglast op onze jeugd is groot. Veel jongeren ervaren stress door onder andere prestatiedruk op school en zorgen door maatschappelijke ontwikkelingen. Het is belangrijk dat jongeren hierover kunnen praten en grenzen leren stellen.
- **Draagkracht vergroten:** we moeten de jongeren meer vaardigheden aanleren zodat zij beter kunnen omgaan met de toegenomen draaglast. Training op scholen, informatievoorziening via onder andere de GGD en op sportverenigingen kunnen hierbij helpen. De sleutel hierbij is peer-to-peer inzet en ervaringsdeskundigheid. En inzet op

(bewezen) effectieve methoden. Denk hierbij aan mooie projecten voor en door jongeren, zoals ervaringsdeskundigheidsprojecten vanuit Clientbelang Amsterdam. Laat jongeren zelf zoveel mogelijk meedenken hoe we hun doelgroep het beste kunnen bedienen.

- Toegang tot hulpverlening: Jongeren die niet lekker in hun vel zitten hebben laagdrempelig en snel hulp nodig, in hun eigen vertrouwde omgeving, voordat psychische klachten verergeren. Uptalk is een mooi voorbeeld van een initiatief waarbij jongeren op een laagdrempelige manier over hun problemen kunnen praten via Whatsapp, chat of door binnen te lopen bij @ease.

D66 Amsterdam pleit voor een preventieve aanpak om de mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren te versterken, door al op jonge leeftijd in gesprek te gaan over gevoelens en emoties. Zo kan er vroeg worden gesignaleerd en ingegrepen en kan in sommige gevallen voorkomen worden dat kinderen en jongeren in de GGZ geholpen moeten worden. Dit heeft ook positieve impact op de te lange wachtlijsten binnen de Amsterdamse GGZ.

- Er moet meer aandacht komen voor mentale gezondheid op Amsterdamse basis- en middelbare scholen, door middel van lessen in mentale weerbaarheid. D66 Amsterdam wil dat hier programma's voor worden uitgerold op alle Amsterdamse scholen.
- We zorgen dat Ouder- en Kindteams (OKT) en buurtteams ook aanwezig zijn op middelbare scholen of sportclubs, of andere plekken waar veel jongeren komen. Deze psychosociale ondersteuning staat nu soms nog te ver af van jonge Amsterdammers. Er moet ook meer online hulp beschikbaar moeten komen vanuit deze organisaties.
- We blijven inzetten op Thrive Amsterdam Mentaal Gezond om Amsterdammers, partners in de stad, en kennis en ervaring bij elkaar te brengen.

Positief perspectief

Zorgen dat kinderen en jongeren hun talenten ontdekken en zich kunnen ontwikkelen tot sterke veerkrachtige Amsterdammers is de beste manier om hen te beschermen tegen de verleidingen van het straatleven, tegen criminaliteit en slachtofferschap. Helaas zijn veel kinderen kwetsbaar om geronseld te worden door criminelen en vallen jongeren ten prooi aan bijvoorbeeld seksuele uitbuiting of afpersing. D66 Amsterdam wil deze problematiek voorkomen door de inzet van een stevig netwerk van jongerenwerk, straathoekwerk of sportaanbod waar ook werk wordt gemaakt van online weerbaarheid.

Studenten

Veel van de jongeren in Amsterdam zijn student; in Amsterdam wonen 64.138 studenten. Dat betekent dat Amsterdam met recht een studentenstad genoemd kan worden. Er is steeds meer bekend over de mentale gezondheid van studenten en er zijn zorgelijke geluiden. De laatste jaren staat de mentale gezondheid steeds meer onder druk: om te presteren, er goed uit te zien, fijn te wonen. De coronacrisis doet daar een schepje bovenop, studenten voelen zich eenzaam en verloren.⁶

D66 Amsterdam vindt dat deze groep meer aandacht verdient, zeker nu het studentenleven er door corona heel anders uit ziet dan we gewend zijn. In het plan van aanpak “Amsterdam Mentaal Gezond”⁷ heeft het college van Amsterdam in 2020 een voorschot genomen op specifieke maatregelen ter verbetering van de mentale gezondheid van Amsterdam en zo ook die van de studenten; dit moet onder de aandacht blijven, ook in de komende jaren. Juist nu corona nog langer onder ons lijkt te zijn en de wachtlijsten voor de GGZ in Amsterdam alleen maar lijken toe te nemen.

- Op hogescholen, universiteiten en MBO-scholen moet bewustzijn worden gecreëerd rondom stress en burn-out, zodat jongeren signalen van burn-out op tijd kunnen signaleren.
- D66 Amsterdam wil inzetten op een betere samenwerking van studentenpsychologen en de onderwijsinstellingen met de GGZ van Amsterdam en de buurtteams. Zo kunnen we samen zo vroeg mogelijk psychische klachten signaleren en studenten zo vroeg mogelijk begeleiden naar hulp. Ook willen we studenten beter weten te vinden en hen laten meedenken over meer passende interventies en ideeën. Hiervoor willen we contact met studentenverenigingen uit de stad en hen actief benaderen en samenwerken. Het MBO mogen we hierbij niet over het hoofd zien.

LHBTI+

De LHBTI+ doelgroep ontwikkelt sneller bepaalde psychische klachten. Zo heeft 73% van de transgenders last van psychische problemen. En is er binnen de hele LHBTI+ doelgroep meer kans op eenzaamheid. Ook doen homo- of biseksuele jongeren 4,5 keer vaker zelfmoordpogingen dan hun heteroseksuele leeftijdsgenoten.⁸ Dit laat een wat D66 Amsterdam betreft onacceptabel probleem zien. Amsterdam moet een plek zijn waar iedereen in vrijheid en veiligheid een gelukkig leven kan leiden, ongeacht gender of seksuele geaardheid. Daarom is het belangrijk binnen de GGZ

⁶ https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-01/LHBTI-feiten-cijfers-infographic_2.pdf

⁷ <https://thriveamsterdam.nl/wp-content/uploads/2020/11/Plan-van-aanpak-Amsterdam-mentaal-gezond-Thrive.pdf>

⁸ <https://www.movisie.nl/artikel/suicidaliteit-onder-lhbt>

jongeren#:~:text=Volgens%20het%20Sociaal%20en%20Cultureel,liefst%2021%25%20een%20poging%20gedaan.

en het sociale domein meer expliciete aandacht komt voor deze doelgroep. De wachtlijsten voor specifiek roze psychosociale zorg en GGZ zijn nu nog te lang en het aanbod te beperkt.

- Binnen de GGZ moet er meer kennis en expertise komen op het gebied van LHBTI+, bijvoorbeeld door trainingen te verzorgen. Hierbij is het belangrijke ook aandacht te hebben voor de rol van cultuur en religie.
- D66 Amsterdam wil een roze sociale kaart waarop de mogelijkheden voor psychosociale ondersteuning en GGZ overzichtelijk worden weergegeven. Deze roze kaart moet zoveel mogelijk verspreid worden voor hulpverleners in Amsterdam.
- D66 Amsterdam vindt dat de LHBTI+ gemeenschap zelf betrokken moet worden bij het ontwikkelen van preventief beleid. We gaan in gesprek met deze gemeenschap over de wensen en behoeften die er leven voor het inrichten van preventief beleid en psychosociale ondersteuning.

Chemseks

Met name onder homo- en biseksuele mannen is een relatief nieuwe trend ontstaan: het hebben van vaak onbeschermd seks onder invloed van (hard)drugs. Oftewel: chemseks. Chemseks leidt niet alleen tot fysieke klachten in de vorm van bijvoorbeeld SOA's, maar ook tot geestelijke problemen zoals depressies. In Amsterdam signaleert de GGD dat dit in toenemende mate voorkomt en een steeds groter wordende groep, met name mannen, te maken krijgt met ernstige mentale problemen.

In 2017 vroeg D66 Amsterdam al aandacht voor deze doelgroep middels een motie in de gemeenteraad die werd aangenomen, hierin werd de gemeente opgeroepen de zorg te verbeteren voor de groeiende groep die ernstige klachten ondervindt door chemsex; geestelijk, lichamelijk en seksueel.

- D66 Amsterdam vindt het belangrijke dat er passende, preventieve zorg komt voor deze doelgroep. Onder andere binnen de GGZ. Ook willen wij dat de gemeente een actieplan opstelt voor veilig en verantwoord drugsgebruik in een seksuele context.

Er moet meer aandacht komen voor mentale gezondheid bij Amsterdammers met een migratieachtergrond en bij jongvolwassenen.

Gezond gewicht en beweging

Gezond gewicht en beweging

D66 Amsterdam wil meer werk maken van een gezonde leefstijl. Roken en overgewicht zijn een van de grootste oorzaken van ziekten in Amsterdam. Stoppen met roken en werken aan een gezonde leefstijl is niet simpel. Mensen zijn vaak van jongs af aan blootgesteld aan ongezonde patronen. Armoede of trauma kan een rol spelen. D66 Amsterdam gelooft daarom niet in 'eigen schuld dikke bult' maar wil mensen helpen. Door samen met werkgevers ruimte te maken voor anti-rook interventies of sport. Maar ook de aan de keukentafel met gezinnen het gesprek te voeren over gezond eten en bewegen. De Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht moet wat D66 Amsterdam betreft breder worden ontwikkeld naar een leefstijlondersteuning voor alle Amsterdammers.

Alle Amsterdammers moeten namelijk de kans krijgen om gezond op te groeien en in gezondheid te leven. Maar de verschillen in gezonde levensjaren tussen mensen met een verschillend opleidingsniveau, inkomen, afkomst, gender(identiteit) en seksuele oriëntatie zijn groot. Van gelijke gezondheidskansen is geen sprake. Zo leven mensen met opleidingsniveau basisonderwijs en vmbo gemiddeld zes jaar korter, en vijftien jaar minder in goede gezondheid, dan mensen met een hbo- of universitaire opleiding.⁹ Dit is wat D66 Amsterdam betreft onacceptabel. Om zo gezond mogelijk op te groeien is het belangrijk dat er voor iedereen kansen zijn om te leren over gezonde voeding en genoeg beweging. Wat D66 Amsterdam betreft moeten gezonde keuzes voor iedereen beschikbaar zijn.

D66 wil dat Amsterdam vol inzet op Kansrijke Start. Dit programma is er om kinderen en hun ouders in de eerste duizend dagen van hun leven optimaal te ondersteunen. Een optimale omgeving in die dagen maakt het verschil voor de rest van het leven van een kind. Onderdeel van Kansrijke Start is gezonde voeding, veilige hechting en opvoedondersteuning, juist bij ouders die zelf een pittige start hebben gehad en in wijken waar veel mensen extra steun kunnen gebruiken. D66 Amsterdam wil in de wijken een netwerk van kraamzorg, verloskundigen en jeugdgezondheidszorg, die ouders begeleiden door bijvoorbeeld het organiseren van moedernetwerken, intensieve begeleiding en ondersteuning op het gebied van financiën, huisvesting en trauma.

Voeding

Steeds meer gezondheidsproblemen en ziektes worden geassocieerd met over- of ondergewicht. Een gezond gewicht begint bij een gezond zelfbeeld. Als iemand weet welk gewicht gezond is voor iemand van zijn of haar leeftijd, lengte en geslacht is het voor de meeste mensen mogelijk een

⁹ <https://www.ggd.amsterdam.nl/beleid-onderzoek/gezondheidsmonitors/amsterdamse-0/>

gezond gewicht te bereiken en te behouden door goed te eten en genoeg te bewegen. Een stimulerende omgeving helpt hierbij. D66 Amsterdam wil dat de gemeente zorgt voor deze omgeving, om zo overgewicht maar ook ondergewicht zo veel mogelijk te voorkomen. En daarmee ook de ziektes die ermee geassocieerd worden.

- D66 Amsterdam wil dat de inrichting van de stad rekening houdt met gezondheid. Geen ongezond voedselaanbod tegenover scholen of op elke hoek van de straat, betere luchtkwaliteit, genoeg ruimte om te bewegen, om te sporten, wandelen en spelen. Veilig fietsen voor kinderen en rookvrije zones zijn ook belangrijk voor een gezonde leefomgeving.
- Een jong kind kiest niet voor overgewicht. Wij zetten in op goede voorlichting via de Ouder- en Kindcentra over het bereiken en behouden van een gezond gewicht. Ouder- en Kindcentra, huisartsen en scholen moeten weten waar zij ouders en kinderen naartoe kunnen verwijzen voor hulp als er op jonge leeftijd al overgewicht is.
- Ook ondergewicht is een gezondheidsprobleem met een groot psychosociaal component, waarop snel ingegrepen moet worden. Hierover wil D66 Amsterdam een beter beeld ontwikkelen. Omdat dit probleem relatief vaak voorkomt bij tienermeiden is het van belang dat scholen voldoende geëquipeerd zijn om dit probleem vroeg te signaleren en door te verwijzen.

Inzet op scholen

Het percentage van Amsterdamse kinderen met overgewicht ligt te hoog¹⁰ en een gezonde lunch is een belangrijke factor in het tegengaan daarvan. Ook kunnen kinderen hun aandacht beter bij de les houden als ze goed te eten krijgen op een dag. Ongezonde voeding vergroot dus de kansenongelijkheid. Het is nu eenmaal lastig leren op een lege maag.

- D66 Amsterdam wil dat de gemeentescholen gaat ondersteunen en gezonde schoollunches voor kinderen mogelijk gaat maken, zodat dit niet leidt tot extra financiële en organisatorische druk op de school en de leraren. Daarbij is het van belang ouders te betrekken bij het belang van goede voeding en een gezond ontbijt.
- Ook pleit D66 Amsterdam voor het afsluiten van een convenant met scholen voor gezonde voeding en groene schoolpleinen met eetbaar groen en voedseducatie.

¹⁰ https://www.ggdgezondheidinbeeld.nl/wp-content/uploads/2018/02/gib_amsterdam_outcome_monitor_gewicht_jeugd_rapport_2017.pdf

Sport en bewegen

De helft van de Nederlanders beweegt te weinig en 32% van de Nederlanders zit dagelijks meer dan 8,5 uur.¹¹ Bewegingsarmoede kan in combinatie met ongezond eten en slecht slapen leiden tot ernstig overgewicht. Deze trend zien we ook bij kinderen. Veel kinderen spelen niet meer buiten, ze bewegen 50% minder en hun bewegingsvaardigheid is de afgelopen 10 jaar afgenomen.¹² Zorgelijk is dat vooral meiden steeds minder buiten spelen. Een gemiste kans, want onderzoek toont aan dat het op jonge leeftijd kennismaken met sport en bewegen leidt tot meer sporten en bewegen op latere leeftijd.

Voor alle Amsterdammers moet er daarom een rijk aanbod van sporten en bewegen zijn. Van de vechtsportschool tot de wandelclub. Daar hoort een bloeiend verenigingsleven bij, mooie faciliteiten en verbinding tussen school, sportbuurtwerk en de sportclub. Voor mensen met een chronische beperking is het niet vanzelfsprekend dat zij mee kunnen doen aan verschillende activiteiten. D66 wil dat er speciale aandacht komt voor deze groep, zodat revalidatiecentra zoals Reade, het prachtige Friendship Sportcentrum en alle andere initiatieven zorgen dat er een duidelijk laagdrempelig aanbod is voor jong en oud. Ook op scholen moet er genoeg bewogen worden. Een sterke motoriek is voorwaardelijk voor goed leren en lekker in je vel zitten. Kinderen moeten niet stilzitten!

- D66 Amsterdam is voorstander van goed vakonderwijs Lichamelijke Opvoeding; we pleiten voor een versterking van de beroepsgroep docenten LO en we willen dat op scholen integraler nagedacht wordt over bewegen.
- De openbare ruimte moet uitdagender en aantrekkelijker worden om sportief in te bewegen.
- Aandacht en erkenning van nieuwere sporten met andere organisatievormen die aansluiten bij jongeren en jongvolwassenen en hun belevingswereld naast de 'klassieke' sportverenigingen is een belangrijk aandachtspunt. Het gaat dan bijvoorbeeld om *urban sports* (3x3 pleintjesbasketbal, skateboarden, boulderen, etc) en *lifestylesporten* (fitness, dans, kitesurfen, survival running etc).

¹¹ <https://www.sportenbewegenindicatoren.nl/kernindicatoren/zitgedrag>

¹² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/25/ruim-de-helft-van-4-tot-12-jarigen-beweegt-voldoende>

- De Urban Sportagenda moet worden gecontinueerd en uitgebreid, met meer indoor faciliteiten, zoals een indoorhal in Noord en een indoorhal in Zuid. En meer faciliteiten voor dans/streetdance/breakdance/hiphop.
- Ook voor ouderen is actief blijven bewegen belangrijk. Want een goede motorische ontwikkeling leidt tot minder botbreuken bij vallen. D66 Amsterdam zet daarom vol in op het seniorensportfonds en meer verenigingen die voor ouderen “walking football” aanbieden.
- Sportverenigingen moeten toegankelijker worden voor kinderen die extra begeleiding nodig hebben vanwege gedrag en voor kinderen met een beperking.
- D66 Amsterdam wil investeren in samenwerking tussen verenigingen en het kweken van een stevig kader om het verenigingsleven gezond en veilig te maken.
- Ook sportscholen gaan wat D66 Amsterdam betreft experimenteren samen met zorgverzekeraars om de gecombineerde leefstijl interventie (GLI) aan te bieden. Dit houdt de drempel voor mensen met fitheidsklachten laag: de sportschool ziet deze mensen eerder en ook frequenter dan de huisarts en samen sporten betekent ook sociale interactie met andere sporters.

We erkennen dat sporten niet alleen zorgt voor preventie van gezondheidsrisico's, maar ook voor preventie van sociale problematiek die vaak samengaat met gezondheidsschade. De sociale waarde van sport wordt benut, onder andere door duidelijke verbanden te leggen met jongerenwerk.

- Dit wil D66 Amsterdam onder andere doen door fysieke plekken in te richten die voor zowel jongerenwerk als sport geschikt zijn. Daarnaast willen we verspreid door de stad broedplaatsen creëren waar (jonge) ondernemers in urban sports kunnen experimenteren met cross-overs met kunst en cultuur.

Voor alle Amsterdammers moet er een rijk aanbod van sporten en bewegen zijn.

Koploper preventie
gezondheidsschade
bij sporters

Koploper preventie gezondheidsschade bij sporters

Binnen sport spelen verschillende discussies rondom risico's op gezondheidsschade bij sporters. Na de onthullingen vorig jaar van grensoverschrijdend gedrag in het turnen, waarover dit jaar nog een schokkend onderzoek (met de titel 'Ongelijke leggers') verscheen¹³, kwamen in 2021 ook andere sporten in de spotlights te staan waar het gaat om een onveilig sportklimaat¹⁴.

In het Engelse voetbal is een aantal jaren geleden de discussie gestart over de gevolgen van koppen. Voor Engelse kinderen die jonger zijn dan 12 geldt inmiddels een verbod op koppen op voetbaltrainingen¹⁵. Die maatregel werd genomen met het oog op internationaal onderzoek¹⁶ waarin in 2019 werd vastgesteld dat voetballers 3,5 keer meer kans op dementie krijgen dan de rest van de bevolking¹⁷¹⁸.

Bij Ajax kopt jeugd alleen nog met schuimballen. Met die maatregel wil Ajax het risico op dementie verkleinen. De KNVB gaat niet over tot een verbod voor de jeugd omdat wordt gevreesd dat minder mogelijkheden om het koppen goed aan te leren, waardoor de risico's groter worden zodra het wel toegestaan is¹⁹. Op dit moment is het advies van de KNVB om bij de jeugd met 'foamballen' of een zacht opgepompte bal te koppen en zo min mogelijk. De KNVB financiert lopend onderzoek van het UMC Amsterdam. Het onderzoek is nog niet zover dat je aan het begin van je sportcarrière al een inschatting kan maken van de risico's²⁰.

Nieuwe inzichten leiden continu tot de mogelijkheid veiliger en meer verantwoord te sporten. Amsterdam moet vooroplopen bij het voorkomen van gezondheidsschade bij of rondom het sporten. Internationale onderzoeksresultaten over gezondheidsschade in de sport kaarten we actief aan bij sportbonden.

- Bij kleinere sporten moet de gemeente sportbonden ondersteunen bij het in kaart brengen van gezondheidsrisico's van de sport.

¹³ https://dutchgymnastics.nl/assets/Documenten/Veilig-sporten/Verinorm/Verinorm_Ongelijke_leggers_rapport.pdf.

¹⁴ <https://nos.nl/artikel/2409425-hendriks-niet-doorgeschoten-in-ambitie-maar-klopt-de-topsportcultuur-wel>.

¹⁵ <https://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/artikel/5033311/kinderen-uit-verenigd-koninkrijk-mogen-niet-meer-koppen>.

¹⁶ Mackay DF, Russell ER, Stewart K, et al. Neurodegenerative Disease Mortality among Former Professional Soccer Players. *N Engl J Med*. 2019 Oct 21

¹⁷ <https://www.trouw.nl/sport/om-het-risico-op-dementie-te-verkleinen-kopt-jeugd-ajax-alleen-nog-met-schuimballen~b2e5c0aa/>.

¹⁸ Deze studie is een cohortstudie, een type waarnemend onderzoek dat verbanden kan vaststellen, maar geen oorzaak-gevolgrelaties kan aantonen. Er is een verband tussen voetbal en dementie, maar je kunt niet beweren dat voetbal het risico op dementie daadwerkelijk verhoogt. Zo beschermt een hoger opleidingsniveau tegen dementie, en kun je veronderstellen dat professionele voetballers minder hoog opgeleid zijn.

¹⁹ <https://www.knvb.nl/nieuws/organisatie/berichten/48596/knvb-start-onderzoek-naar-koppen-bij-de-jeugd>.

²⁰ <https://www.amsterdamumc.org/nl/vandaag/onderzoek-naar-hersenschade-in-de-sport.htm>

- Amsterdam initieert en ondersteunt wat D66 betreft campagnes die erop gericht zijn gezondheidsschade en een onveilig sportklimaat te bestrijden.
- D66 Amsterdam wil dat er een Amsterdamse leergang komt voor voetbalcoaches en trainers waarin kennis en kunde over pedagogiek en sociale veiligheid naast techniek en lol aandacht krijgen. Nieuwe inzichten die worden verkregen in de Amsterdamse topsport moeten snel en actief beschikbaar gemaakt worden.

Seksuele gezondheid en weerbaarheid

Seksuele gezondheid en weerbaarheid

Seksuele gezondheid, het hebben van fijne en veilige seksuele ervaringen, is een recht voor elke Amsterdammer. Voor vrouwen, mannen en trans personen, jonge Amsterdammers en Amsterdammers op leeftijd, van Amsterdam Zuid Oost tot Amsterdam Noord. Seksuele gezondheid hangt samen met fysiek en mentaal welzijn. Wie op een veilige en prettige manier zijn of haar seksualiteit ontwikkelt en ervaart loopt minder kans op ziekten, seksueel geweld en mentale klachten. Een seksueel gezond Amsterdammer zit lekkerder in zijn of haar vel!

Daarnaast heeft seksuele gezondheid ook een publieke dimensie; SOA's zijn infectieziekten en hebben gevolgen voor de publieke gezondheid in Amsterdam.²¹ Onbedoelde zwangerschappen bij tieners kunnen schooluitval tot gevolg hebben. Intolerantie naar bijvoorbeeld de seksualiteit van LHBTI+ personen leidt tot discriminatie. Seksuele intimidatie en geweld op straat en thuis zijn maatschappelijke problemen die een maatschappelijk antwoord moeten krijgen.

D66 zet zich daarom in om de seksuele gezondheid van de inwoners van Amsterdam te bevorderen. Met een seks-positieve, progressieve en taboevrije aanpak. Hierbij staan de eigen keuze, vrijwilligheid en verantwoordelijkheid centraal.

- Wat D66 Amsterdam betreft moet voorlichting over seksuele gezondheid zo vroeg mogelijk beginnen. Met leeftijdsconforme voorlichting op alle Amsterdamse scholen, van de kleuters tot de examenklas, wordt aandacht besteed aan wie je bent, wie je wilt worden, hoe je lichaam werkt en hoe je seksueel omgaat met anderen. Seksuele voorlichting is net zo belangrijk als kernvakken zoals rekenen en taal; het is niet facultatief en vrijblijvend.
- Om de effectiviteit van seksuele voorlichting te vergroten, pleit D66 Amsterdam voor een aanpak die aandacht heeft voor iemands afkomst, cultuur, religie, gender(identiteit), leeftijd en seksuele oriëntatie. Daarbij werkt de gemeente in haar missie samen met gemeenschappen en sleutelfiguren.

Ongewenste zwangerschappen en bewust ouderschap

Om seksueel gezond te zijn is het prettig om je seksualiteit te uiten zonder angst voor de gevolgen zoals een onbedoelde zwangerschap. Dit vereist kennis en toegang tot anticonceptie en een gevoel van verantwoordelijkheid van mannen en vrouwen en jongens en meiden. D66 Amsterdam wil dat alle Amsterdammers de juiste kennis hebben, goed voorbereid zijn op seks, goed nadenken

²¹ https://www.ggd.amsterdam.nl/publish/pages/539926/ggd_visie_op_seksuele_gezondheid.pdf

over de kindervens, weten welke vorm van anticonceptie bij ze past en hoe ze het moeten gebruiken en toegang hebben tot anticonceptie.

- Wat D66 Amsterdam betreft leggen we in het tegengaan van ongewenste zwangerschappen meer focus op de rol van jongens en mannen. Hun rol moet in voorlichtingsprogramma's expliciet worden meegenomen.
- Als het niet lukt om een ongewenste zwangerschap te voorkomen is de keuze voor een abortus een recht. Het taboe rond abortus (60% van de vrouwen onder de 25 jaar praat niet makkelijk over haar abortus) is schadelijk voor het welzijn en de seksuele gezondheid van vrouwen.²² Wetenschappelijke informatie over abortus moet onderdeel zijn van seksuele voorlichting op alle scholen in Amsterdam. Een cultuursensitieve aanpak is hierbij essentieel.

Gewenst ouderschap behelst meer dan alleen het tegengaan van ongewenste zwangerschappen. Er is ook een andere kant; ongeveer 1 op de 6 koppels heeft moeite met zwanger worden.²³ En wereldwijd eindigt één op de zeven zwangerschappen vroegtijdig. Toch is er weinig aandacht voor de impact hiervan. Hoewel een miskraam alle zwangere vrouwen kan treffen en niet te voorkomen is, zijn er wel factoren die het risico vergroten. Bijvoorbeeld roken, alcoholgebruik, ernstig over- of ondergewicht, de leeftijd van de ouders, lange werkdagen of nachtdiensten, stress en luchtvervuiling.

- D66 Amsterdam pleit voor meer bewustwording rondom de factoren die het risico op verminderde vruchtbaarheid en miskramen beïnvloeden én voor meer aandacht voor de mentale gevolgen hiervan. Dit moet onderdeel worden van seksuele voorlichtingsprogramma's.
- Er moet meer expliciete steun komen voor vrouwen die een miskraam hebben gehad; werkgevers kunnen bijvoorbeeld verlof geven om het verlies te verwerken. Bij huisartsen kan er meer focus worden gelegd op begeleiding bij een gezonde levensstijl, die het risico vermindert.

²² <https://rutgers.nl/themas/abortus/>

²³ <https://www.amphia.nl/folders/gynaecologie-en-zwangeren-als-zwanger-worden-moeilijk-is>

Seksueel geweld

Seksueel geweld heeft grote gevolgen voor de individuele Amsterdammer en is tegelijkertijd een maatschappelijk probleem. Het vindt plaats in de publieke ruimte en in het privédomein. De impact op het slachtoffer is enorm.²⁴ Dit type geweld zo veel mogelijk voorkomen is voor D66 Amsterdam topprioriteit.

We hebben speciale aandacht voor grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer, wat nog veel te vaak voorkomt: 30% van de werkende vrouwen heeft wel eens te maken met aanranding of een andere fysieke vorm van seksuele intimidatie op de werkvloer en 61% heeft te maken met seksueel getinte opmerkingen of seksueel getint taalgebruik. Bij mannen is dit 18%.²⁵

- De gemeente dient alles op alles te zetten om te voorkomen dat de seksuele gezondheid en autonomie van vrouwen wordt geschaad. De gemeente zorgt zelf voor een sociaal veilige werkomgeving door maatregelen te treffen gericht op bewustwording, instructie en handelingsperspectief van leidinggevenden en gaat het gesprek hierover aan met partners.
- Gelijkwaardigheid is de basis van seksueel contact. Dat vereist seksuele weerbaarheid: dat je weet wat je wel wil en wat je niet wil op seksueel gebied en dat je in staat bent die grenzen aan te geven. Dit moet wat D66 betreft dan ook onderdeel zijn van seksuele voorlichtingsprogramma's op scholen.
- Seksueel geweld moet op een preventieve manier worden aangepakt door het bespreekbaar te maken onder jongeren. De gemeente kan bijvoorbeeld extra inzetten op het trainen van professionals die met jongeren werken.

Als het niet lukt om een ongewenste zwangerschap te voorkomen is de keuze voor een abortus een recht.

²⁴ <https://rutgers.nl/themas/seksueel-geweld/>

²⁵ <https://www.cnv.nl/nieuws/cnv-onderzoek-meerderheid-vrouwen-seksueel-ge%C3%AFntimideerd-op-werkvloer/>

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld

Onveilig zijn op de plek waar je het meest veilig zou moeten zijn. Dat is huiselijk geweld. D66 Amsterdam staat voor een stad waar iedereen een veilige plek heeft. Maar helaas zoeken slachtoffers van huiselijk geweld niet altijd hulp; uit schaamte of omdat zij zichzelf niet als slachtoffer zien. De ellende achter de voordeur blijft daardoor nog te vaak onzichtbaar. We moeten het voorkomen, we moeten het stoppen en we moeten de cirkel van huiselijk geweld doorbreken.

Huiselijk geweld laat een spoor van vernieling na in de vorm van emotionele problemen. Slachtoffers kunnen in isolement raken, hun weerbaarheid en zelfvertrouwen verliezen en een negatief zelfbeeld ontwikkelen. Schuld en schaamte spelen vaak een grote rol. Depressies, stress, lichamelijke klachten en moeilijk relaties aangaan: het kunnen allemaal gevolgen zijn van huiselijk geweld.²⁶ Er is meer nodig dan een reeks noodoplossingen: we moeten voorkomen, stoppen en structureel oplossen.²⁷

Heldere communicatie over huiselijk geweld en laagdrempelige oplossingen

Sommige slachtoffers van huiselijk geweld zullen zichzelf niet als slachtoffer zien. Dat kan komen doordat zij een ander beeld hebben van huiselijk geweld dan datgene wat de definitie van huiselijk geweld omvat. Wij gaan uit van de volgende definitie: *Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring: een familielid, een huisgenoot of een mantelzorger*. Lichamelijke en psychische verwaarlozing zijn hier onderdeel van. De relatie tussen het slachtoffer en de pleger levert hierbij ook nog verschillende vormen van huiselijk geweld op, zoals kindermishandeling, (ex-) partnergeweld, ouderenmishandeling, mishandeling van ouders door kinderen of eengerelateerd geweld.²⁸

Daarom zet D66 Amsterdam in op heldere communicatie waarbij we erkennen dat huiselijk geweld zich voordoet in verschillende vormen en benadrukken dat Amsterdammers bij verschillende gespecialiseerde instanties terecht kunnen voor laagdrempelige hulp. Als slachtoffers zich erkend voelen en weten waar zij terecht kunnen, komt de stap naar het vragen om hulp dichterbij.

²⁶ <https://www.blijfgroep.nl/artikelen/cijfers-en-feiten-over-huiselijk-geweld/>

²⁷ Zoals ook is opgenomen in de Regioaanpak Huiselijk geweld 2015-2020.

²⁸ <https://www.movisie.nl/artikel/wat-huiselijk-geweld>.

Structurele verbetering, waar de mensen en niet de protocollen centraal staan

Als slachtoffers deze stap gezet hebben, moet er daadkrachtig worden opgetreden. Wat D66 Amsterdam betreft moet de gemeente zich inspannen om tot een structurele verbetering te komen van de aanpak huiselijk geweld. Gesprekken waarin alle betrokken instanties en ervaringsdeskundigen vertegenwoordigd zijn kunnen doorlopend aanbevelingen opleveren om dit proces te verbeteren. Daarbij moet waar mogelijk gebruik worden gemaakt van bestaande netwerken van ervaringsdeskundigen en cliëntenraden. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het hulpverleningstraject aansluit bij de wensen van slachtoffers en betrokkenen en dat instanties steeds *up to date* zijn over de acties, rol en verantwoordelijkheden van anderen. Zonder dat we nog meer protocollen en rigide procedures opstellen. Het gaat over mensen, niet over regels.

Samenwerken met informele organisaties

Als we willen dat slachtoffers zich melden voordat de situatie van kwaad tot erger gaat, is het belangrijk dat ook informele organisaties een sterke plek krijgen in de samenwerkingen. Sommige slachtoffers voelen een hoge drempel om zich te melden bij formele instanties; uit onderzoek blijkt dan ook dat Veilig Thuis en de politie relatief veel meldingen krijgen van bezorgde personen en professionals rondom het gezin, ten opzichte van het aandeel gevallen waarin het slachtoffer zelf een melding maakt.²⁹ Informele organisaties geven juist aan veel te maken te krijgen met de slachtoffers zelf. Wanneer zij mensen kunnen of moeten doorverwijzen is nog niet altijd goed bekend. Andersom is het voor Veilig Thuis en de politie niet altijd bekend hoeveel en welke signalen er bij deze organisaties al aan het licht zijn gekomen. D66 Amsterdam wil daarom zorgen voor goede samenwerking en informatievoorziening met en voor informele organisaties, opdat deze organisaties effectiever kunnen bijdragen aan de preventie van huiselijk geweld.

De aanpak van huiselijk geweld moet gaan over mensen, niet over regels.

²⁹ <https://www.020veiligthuis.nl/publicaties/halfjaarrapportage-2021-1/>

Verslaving

Verslaving

D66 Amsterdam roept samen met mensen uit de verslavingszorg op tot een andere drugsaanpak. Mensen gebruiken drugs, daar kun je je ogen voor sluiten, maar het gebeurt. D66 Amsterdam gelooft dat reguleren beter is dan verbieden. Het huidige drugsbeleid, dat al tientallen jaren geënt is op repressie, heeft niet tot een afname van gebruik of productie geleid. Sterker nog, drugsgebruik is toegenomen. We moeten daarom nadenken over nieuwe manieren om als overheid om te gaan met dat drugsgebruik.

Drugsgebruik is alleen maar toegenomen in deze pandemie. Jongeren gebruiken meer drugs en ook gebruiken ze met een andere reden. Vóór corona werd het vooral gebruikt voor de lol, maar nu worden drugs door jongeren vaker gebruikt tegen de verveling, eenzaamheid en depressieve gevoelens.³⁰ D66 Amsterdam vindt het zorgelijk dat jongeren zo vroeg en zo vaak drugs gebruiken, alcohol drinken of lachgas gebruiken, gamen of gokken.

- Buurtteams moeten beter ingericht worden voor de jonge gebruikende doelgroep. Er moet sneller en beter worden samengewerkt met scholen, GGZ-instellingen en huisartsen.
- Er moet meer voorlichting komen waarbij de focus ligt op weerbaarheid; op de vaardigheden die mensen in staat stellen met verleidingen om te gaan en verslaving vroeg te signaleren. Enkel voorlichting over de negatieve gevolgen van een bepaalde verslaving is niet genoeg.
- D66 Amsterdam pleit voor meer onderzoek naar verslavingsgedrag. We hebben als grote stad een grote verantwoordelijkheid hierin. Het kan en mag niet zo zijn dat opgroeien in onze stad maakt dat een jongere sneller vatbaar is voor verslaving. We willen hierin optrekken met onderzoekers, de zorginstellingen, de GGD en de GGZ-instellingen. Samen moeten we preventiemethodieken ontwikkelen en dichtbij de Amsterdammers brengen.
- D66 Amsterdam wil dat de gemeente in gesprek gaat met verslavingsinstanties en andere experts om meer te leren over en beleid te ontwikkelen voor relatief nieuwe vormen van verslaving zoals lachgas, telefoonverslavingen, gamen, online (sport)gokken en crypto.
- D66 Amsterdam pleit voor een koppeling tussen schuldhulp en verslavingszorg. Deze twee trajecten beïnvloeden elkaar sterk; schulden kunnen verslaving in de hand werken en andersom.

³⁰ <https://www.metronieuws.nl/in-het-nieuws/binnenland/2021/02/hulpverleners-toegenomen-drugsgebruik-jongeren/>

Infectieziekten

Infectieziekten

Infectieziekten doorkruisen de inzet op preventie en gezondheid. Veel Amsterdammers waren vergeten hoe kwetsbaar wij als individu en samenleving zijn voor infectieziekten en hoe infectieziekten onze persoonlijke gezondheid en de publieke gezondheid kunnen aantasten, totdat de coronapandemie dit op een pijnlijke manier liet zien. Daarom is dit volgens D66 het uitgelezen moment om vol in te zetten op preventie van infectieziekten. Wat D66 betreft moet deze aanpak het stevigst zijn in de stadsdelen en onder groepen waar preventie het hardste nodig is (o.a. kwetsbaren, mensen met een migratieachtergrond, LHBTI+ personen, jonge vrouwen). Hierbij mag de gemeente wat D66 Amsterdam betreft in haar inzet meer sturend zijn naar inwoners dan zij in het verleden geweest is. Want voorkomen is vele malen beter dan genezen; preventieve zorg is de beste gezondheidszorg.

Gelukkig laten veel ouders hun kinderen vaccineren tegen de infectieziekten die onder het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) vallen (zoals difterie, kinkhoest, tetanus en polio (DKTP), hieziekte, hepatitis B en pneumokokkenziekte). Maar toch loopt de vaccinatiegraad in Amsterdam achter op het landelijke gemiddelde en voldoet de vaccinatiegraad niet voor alle ziekten aan de kritische ondergrens van de WHO.³¹ De vaccinatiegraad moet wat D66 Amsterdam betreft zo snel mogelijk omhoog. De kritische ondergrens van de WHO is het minimale doel, maar D66 Amsterdam zet ambitieus in op een vaccinatiegraad van 100% onder alle Amsterdammers die zich kunnen laten vaccineren.

- D66 Amsterdam pleit ervoor dat de gemeente niet enkel in de eerste levensjaren van een kind inzet op RVP vaccinaties, maar dat dit gesprek met ouders gevoerd blijft worden via de huisarts.
- Kinderdagverblijven en basisscholen kunnen een rol spelen in het verspreiden van informatie over het RVP. Ook jaarlijkse RVP vaccinatiemomenten bij alle Amsterdamse huisartsen voor de kinderen die niet via de consultatiearts zijn gevaccineerd zijn een mogelijkheid.

Preventie hiv

Hiv blijft een belangrijk onderwerp voor D66 Amsterdam. Wethouder Kukenheim heeft samen met het H-team van Amsterdam als eerste in Nederland en een van de eerste in Europa het doel gesteld van nul infecties in 2026. En dat is nodig: maar liefst een derde van alle nieuwe infecties vindt plaats in onze hoofdstad. Deze aanpak wil D66 Amsterdam daarom met kracht voortzetten.

³¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/10/11/een-ondergrens-voor-de-vaccinatiegraad-in-nederland/een-ondergrens-voor-de-vaccinatiegraad-in-nederland.pdf>

De hardnekkige stigma's die hangen aan alles wat met seks en hiv te maken heeft vormen een grote blokkade in het bestrijden van hiv-infecties. Veel ontstaat ook uit onwetendheid en angst. Het sterkste wapen tegen deze problemen is educatie. Amsterdammers moeten beter geïnformeerd worden over testen, PreP en leven met hiv.

In Nederland leven er momenteel zo'n 24.000 mensen met hiv. Het overgrote deel hiervan is onder behandeling bij een arts: 94%. Helaas weten naar schatting 1640 mensen niet dat ze het virus bij zich dragen en worden niet behandeld.³²

Eerder testen en behandelen is van belang om de groep met 'onwetende hivdragers' acuut te verkleinen. Met name homomannen en mensen met een migratieachtergrond moeten hierbij sneller en vaker getest en behandeld worden. Dit is belangrijk omdat mensen onder behandeling niet meer besmettelijk zijn. Ook moeten we bewustzijn rond infectierisico bij hetero's vergroten. Deze groep vormt namelijk eenderde van de geïnfecteerden. Daarom zetten D66 Amsterdam in op publiekscampagnes voor veilig vrijen en testen/behandelen. Ook moet de samenwerking met gezondheidsinstellingen en huisartsen bevorderd worden om eventuele infecties eerder te signaleren.

Ook PreP (pre-exposure profylaxis) speelt een belangrijke rol in het tegengaan van hiv. PreP is een preventieve pil die geslikt kan worden om een hiv-infectie te voorkomen. We merken echter dat het PreP-gebruik bij veel groepen achterblijft. Het stigma rondom hiv-medicatie speelt hierin een rol. Net als het stigma omtrent seks. Dit soort stigma's moeten doorbroken worden om PreP gebruik uit te kunnen breiden.

Ook moet het makkelijker zijn om in aanmerking te komen voor PreP medicatie en moeten meer mensen weten van het bestaan van PreP. Ook vindt D66 Amsterdam dat PreP niet van je eigen risico af moet gaan. Daarvoor starten we een lobby richting Den Haag om het medicijn in de basiszorg te krijgen.

Preventie HPV

D66 Amsterdam heeft speciale aandacht voor HPV vaccinaties. HPV kan bij vrouwen baarmoederhalskanker veroorzaken. Vooral bij jonge meiden met een Turkse of Marokkaanse achtergrond blijft vaccinatiegraad achter. Hierdoor lopen zij een groter risico op baarmoederhalskanker en zien we op stadsniveau gezondheidsongelijkheid ontstaan. Met eenzelfde energie waarmee we kwetsbare groepen hebben weten te informeren over vaccineren tegen het coronavirus, wil D66 Amsterdam dat we de HPV vaccinatiegraad omhoog krijgen.

³² <https://aidsfonds.nl/over-hiv-aids/feiten-en-cijfers/hiv-in-nederland/>

Wat D66 Amsterdam betreft gaat de gemeente doelgroepen informeren via scholen, huisartsen inzetten en campagnes organiseren. Hierbij moet niet enkel worden ingezet op meiden, maar ook op jongens.

Pandemische
paraatheid

Pandemische paraatheid

De coronapandemie heeft de wereld, Nederland en Amsterdam overvallen. Amsterdam heeft snel gehandeld in deze crisis door op stel en sprong teststraten in te richten, vaccinatielocaties op te zetten en mobiele prikbusen in te zetten, informatiecampagnes te starten, gratis parkeermogelijkheden te creëren voor zorgverleners en bezoekpakketen te verspreiden. Toch heeft de coronapandemie ons geleerd dat we beter voorbereid moeten zijn op toekomstige dreigingen voor de volksgezondheid.

Het kabinet heeft 22 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een landelijk programma Pandemische Paraatheid; onderzoek naar hoe er snel en effectief gehandeld kan worden bij een pandemie is hier onderdeel van. Op basis van de uitkomsten hiervan moeten wij beoordelen wat dit voor Amsterdam betekent en hoe wij hier zo goed mogelijk op kunnen inspelen.

Hierbij is het belangrijk dat de ervaringen en lessen die we als Amsterdam hebben geleerd worden meegenomen. Dit zijn bijvoorbeeld lessen over het ondersteunen van kwetsbare leerlingen, ouderen en jongeren die in lockdown eenzaam kunnen zijn, effectieve informatievoorziening richting bewoners en de fijnmazige aanpak voor het verhogen van de vaccinatiegraad. Initiatieven die goed hebben gewerkt, zoals het uitdelen van *devices* om thuisonderwijs te ondersteunen, het verstrekken van gratis zelftests bij voedselbanken en het betrekken van sleutelfiguren bij vaccinatiecampagnes, moeten wij onderdeel maken van de Amsterdamse pandemie-aanpak. Om zo te zorgen dat de negatieve gevolgen voor zowel de fysieke als de mentale gezondheid van Amsterdammers worden beperkt.

Preventieagenda 2022-2026